

ȘCOALA VREMI

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNȚĂȚĂTORILOR ARAD

ANUL XI.

No. 8.

OCTOMVRIE

1940

Biblioteca Centrală
Raională Arad

Redactor: ROMULUS PONTA

S U M A R

Menirea școalei românești.

Cuvântarea D-lui prof. Traian Brăileanu, ministrul educației naționale, cultelor și artelor, ținută în 30 Sept. 1940 la radio.

Eugen Spinanșiu :

La muncă apostoli ai neamului.

S. V. Anoca :

Programă nouă pentru învățământul primar.

Octavian Dubenschi :

Desemnul în școala primară.

Romulus Ponta :

Importanța glandelor endocrine în dezvoltarea copiilor.

Cronica

Ion Lascu :

Peter Petersen : O școală primară liberă și generală

” ”

Const. Răutu : Eugeniu Carada — omul și opera —

Gândirea — Insemnări sociologice.

ADMINISTRAȚIA: Iulian Pagubă inv. pens Str. Abator 12
Abonamentele se trimit pe adresa Administratorului.

REDAȚIA: Casa Învățătorilor, Arad, Bulevardul Carol 66

Manuscrisele, revistele pentru schimb, cărțile de recensat (în două ex.) și orice coresp. se trimit pe adr.: Redacției
Secretar de redacție: **Mihai Milutin** inv. șc. de aplicație.

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ
a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

ANUL XI.

Arad, Octombrie 1940.

Nr. 8.

Revizionismul își schimbă țara

La drepturile coroanei Sfântului Ștefan, Româniilor răspund cu drepturile ce li le dă coroana de lauri a marelui Traian.

General Ion Antonescu
Conducătorul Statului

România Legionară nu se plânge și nu răspunde provocării. Dar e bine să se știe că există o limită a răbdării și o limită a demnității unui neam. Nu dăm avertismente, dar credem că cei 1.400.000 de Români din Ardealul ocupat au dreptul la viață și la un trai omenesc.

Convinși de dreptatea noastră, stăpâni pe voința noastră nimeni nu ne va putea opri să făurim poporului nostru viitorul pe care îl merită!

Horia Sima

Comandantul Mișcării Legionare
Vicepreședintele Cons. de Miniștri

Asupra Ardealului nu poate dispune nimeni, decât poporul Român din Transilvania, care a avut și are dreptul firesc de a uni Ardealul cu Vechiul Regat, pentru a realiza marele ideal al Unității Naționale. Poporul Român are acest drept, pentru că formează majoritatea locuitorilor din Transilvania, și pentru că unitatea geografică a Vechiului Regat și împrejurările sociale economice pretind această unitate.

Iuliu Maniu

MENIREA ȘCOALEI ROMÂNEȘTI

Cuvântarea D-lui prof. Traian Brăileanu, ministrul educației naționale, cultelor și artelor, ținută în 30 Sept. 1940 la radio

In împrejurări nespuse de grele se face în anul acesta deschiderea școalelor. Pierderea Basarabiei și a Cadrilaterului și ciuntirea Bucovinei și Ardealului au adus jale nesfârșită părinților și învățătorilor cari au trebuit să părăsească școlile și casele lor, și împrăștiati în refugiu, au fost nevoiți să se despartă de prieteni și de colaboratori pentru a-și găsi un loc undeva. A fost nevoie să găsim nu numai hrană și adăpost pentru această lume îndurerată, dar și cuvinte de îmbărbătare, spre a trezi în sufletele lor o licărire de nădejde în vremuri mai bune. Numărul refugiaților stabilit până acum este: învățători 8511; profesori 946; preoți 814; elevi de liceu 3000; studenți 700. Amânarea deschiderii școalelor a fost deci impusă de împrejurări și, fără îndoială, școlile nici chiar acum nu vor putea funcționa dintr'odată în mod normal.

Nu reformă școlară, ci reforma omului.

Acei ce așteptau dela noul regim o reformă școlară radicală și dintr'odată, cum s'a vorbit: »în noul spirit«, vor rămânea poate desamăgiți. Nu venim și nu vom veni cu o reformă școlară, cu legi; ci reforma reală trebuie să vină dela reforma omului. Această reformă sufletească, Legiunea a început-o de mult. Numai roadele ei au scăpat școala românească dela o prăbușire totală. Iar noi știm cu toții că nu profesorii și nici învățătorii formează temelia noii așezări școlare, ci tineretul.

Incepând cu educația pe care o primește copilul în familia țărănească și trecând la educația primită de elevul din liceu prin Frățiile de Cruce, iar mai apoi la formațiile mai massive ale tineretului legionar dela Universități, aceste încheșări sufletești, sunt sigur, ne chezașuesc ridicarea unei clădiri puternice, pe care se va putea sprijini școala românească legionară.

Corpul didactic de toate gradele a fost lovit sufletește de vechiul regim în așa măsură încât dacă școala ar fi trebuit să se reazime pe această organizație, ea s'ar fi prăbușit în vălmășagul evenimentelor din ultimele trei luni, fără nădejde de refacere.

În adevăr, vechiul regim a lucrat prin toate mijloacele: prin corupție, încurajarea elementelor lipsite de tărie sufletească, teroare, cu acea uniformizare menită să înlocuiască lipsa tăriei de caracter pentru a distruge orice avânt și pentru a sapa între educatorii de toate gradele și tineretul încredințat lor o prăpastie îngrozitoare.

Calea pe care trebuie să mergem noi, acum, este de a adapta pe educatorii sufletești ritmului de viață al tineretului crescut în ideile legiunii, în spiritul de jertfă, de intransigență națională, de înfrățire și de camaraderie.

Reeducarea corpului didactic.

Pe scurt, trebuie să înlesnim o reeducare a corpului didactic, prin influența tineretului. Știm că și în corpul didactic au fost și sunt oameni de caracter și că între jertfele aduse de Legiune nu lipsesc nici profesorii, nici învățătorii; numele acestora au fost pomenite și le cunoaște toată lumea.

În loc de reforme răsunătoare și legiuiri pornind dela principii abstracte, grija noastră a fost, și trebuie să fie, de a merge pas cu pas cu realitatea, spre a înlătura piedicile cari se pun unui început de funcționare normală a școalelor. Repartizarea învățătorilor și a profesorilor refugiați continuă. Odată cu aceasta am năzuit, în conformitate cu directivele generale date de Conducătorul Statutului, de a fixa primele elemente de reclădire a Școlii românești. Trebuie să amintesc însă că în această operă ne-am isbit prea adeseori de vechile moravuri.

Am găsit la membrii corpului didactic prea puțină înțelegere pentru situația reală. Fiecare căuta, și caută încă, să găsească un loc cât mai bun, care să-i asigure buna stare personală sau familiară. Intervenții nenumărate pentru detașări în anumite locuri, pentru repararea de nedreptăți pricinuite unuia sau altuia de vechiul regim, plângeri împotriva favoriților vechiului regim, și așa mai departe, ne-au înrgeuiat și

ne îngreuiază lucrările. Dar, în clipele de față nu poate fi vorba decât de contribuția fiecăruia la limpezirea unei stări haotice, limpezire care să înlesnească în urmă corectivele necesare de reparare a nedreptăților și o ierarhizare a valorilor personale.

Misiunea legionarilor din învățământ.

Pot afirma însă cu mândrie că legionarii din corpul didactic au înțeles chiar dela început nevoia ca organele ministerului să fie scutite de această hărțuială continuă a stăruințelor și intervențiilor. Pe înțelegerea legionarilor din corpul didactic ne întemeiem toată nădejdea, că prin influența lor ministerul educației naționale își va putea îndeplini misiunea.

Nu vom constrânge pe nimeni să se înscrie în legiune sau să se declare legionar. Ba, mai mult, cerem dela fiecare membru al Corpului didactic să-și facă un serios examen de conștiință și numai când din acest examen va rezulta pentru fiecare în parte convingerea că se poate încadra în legiune, el va putea aduce contribuția sa de regenerare a școlii românești. Această libertate pe care o dăm se întemeiază pe faptul că spiritul legionar este destul de puternic să îngăduie oricui să stea laoparte, până ce-i va sosi ceasul de a intra în legiune.

Aceeași libertate o dăm și tineretului. Nu impunem nici o uniformă, iar numerele pe care le purtau elevii, ca semn al unei constrângeri și ca înlesnire a unui control care n'a dat niciodată roade, vor dispărea. Această măsură, pe care n'am văzut-o decât la noi și în fostul stat polonez, pare să fie de origine masonică. Un tineret cu o educație de adâncime nu are nevoie de constrângere exterioară. Va rămânea însă cămașa verde și costumul național, pentru Frățiile de Cruce și pentru tineretul legionar, ca haină purtată în zile de sărbătoare și ca simbol exterior al unei structuri sufletești formată din credința și jertfa legionară.

Școala românească ne-o imaginăm ca o armată disciplinată, luptând cu arme mai puternice chiar decât ar putea făuri cândva tehnica. Din această școală trebuie să iasă ostașul desăvârșit, care intrând în Armata țării să fie nu numai un soldat deprins să mânuiască o armă, dar și un soldat ho-

tărit orișicând să învingă sau să moară. Astfel încât, școala noastră trebuie să fie o pregătire în spiritul eroic legionar, în care elevul să se identifice în sfârșit cu ostașul, — armata propriu zisă dându-i numai instrucțiunile finale de specializare pentru diferitele arme moderne.

Pe lângă această pregătire prin legiune și sub influența legiunii, școala mai are menirea de a da ea însăși mijloacele tehnice pentru activitate în diferitele domenii ale vieții sociale; deci școala trebuie să dea și instrucțiunea pentru diferitele ocupațiuni. Ea va da cunoștințe temeinice. Programul școlar trebuie executat cu grijă, în cele mai mici amănunte.

Nu va fi îngăduită nici o abatere.

Legionarul, începând din școala primară, trebuie să se țină de carte. Programele de învățământ vor fi îndeplinite în întregime. Nu mai este îngăduită nimănui abaterea. Nu vom răpi școalei, prin serbări inutile, prin diferite exerciții pur mecanice, timpul necesar învățaturii. Nu vom detașa și nu vom însărcina cu misiuni speciale pe membrii din corpul didactic, așa cum s'a făcut înainte, după criteriile extra-școlare.

Ierarhia în învățământ, atât la educator cât și la elevi, se va face în această sferă, în temeiul cunoștințelor, hărniciei, inteligenței, deci în temeiul rezultatelor dobândite.

Dar învățătorii de toate gradele trebuie să-și dea seama că există și o altă ierarhie, anume aceea a *caracterelor*. Acestea va trebui să i se dea o atenție neincetată. Se înțelege că idealul școalei ar fi ca cele două ierarhii să se identifice în așa fel ca cel mai bun elev, după notele obținute, să aibă și caracterul cel mai ales. Cum însă în realitate aceste ierarhizări nu se suprapun, noi dăm preferință ierarhiei caracterelor și am dori ca profesorii și învățătorii să aibă o deosebită grijă pentru tinerii care se disting din punct de vedere al caracterului moral. Înțelegem deci ca selecțiunea elitelor eșite din școală să se facă după acest criteriu și grija profesorilor și învățătorului să nu fie tipizarea elevilor după cunoștințele și notele dobândite, ci ierarhizarea lor după criteriul moral. Educatorii trebuie deci și din punct de vedere al pregătirii profesionale, de specialitate, să dea elevilor inzestrați cu deosebite însușiri morale o mare atențiune, înlesnindu-le prin mă-

suri speciale de îndrumare și de lămurire, să-și dobândească și o pregătire intelectuală corespunzătoare.

Cimentarea comunității românești

Școala românească astfel concepută are și o altă menire, aceea de cimentare a comunității românești, a unei comunități omogene din punct de vedere al idealurilor și credințelor.

Această comunitate nu se poate închea și nu poate dăinui decât printr'o izolare de orice influențe străine, care i-ar putea distruge unitatea. Nu înțelegem ca în școală să se propage ura împotriva altor neamuri, dar nici nu vom admite ca în școală să se lase porțile larg deschise idellor umanitariste și cosmopolite. Fiecare neam trebuie să-și formeze caracterul său propriu și trebuie să contribuie prin însușirile sale specifice la ceea ce am putea numi civilizație umană. Concepând astfel rostul școlii românești urmează în mod firesc ca din școala românească de orice grad, atât din corpul didactic, cât și din populația școlară, să fie scoși toți străinii primejdioși.

Politica Țării Românești în noua ei așezare dă libertate de dezvoltare neamurilor conlocuitoare, în primul rând și fără rezervă neamurilor creștine și de rasă ariană, cu a căror civilizație suntem atât de înrudiți și legați de veacuri. Comunitatea jidovească însă a stăruit într'o continuă izolare și nepriecere a celorlalte popoare, ba mai mult, a pornit la distrugerea civilizației europene. Astfel fiind, îi dăm posibilitatea de a-și organiza educația tineretului precum și pregătirea profesională înlăuntrul ei. Prin urmare, profesorii și învățătorii jidani vor fi puși la dispoziția comunității lor pentru educația și instrucția tineretului jidovesc, iar elevii și studenții jidani vor fi redați comunității lor naționale și confesionale.

Nu este un act de dușmănie, ci de limpezire definitivă a unei situații care a provocat în trecut atâtea conflicte și neajunsuri, prin infiltrația elementului jidovesc în Corpul Națiunii Românești.

Dealtminteri închegarea comunității românești prin școală a avut și va continua să aibă cel mai puternic sprijin prin Biserică.

Legiunea, în străduința ei de a închega comunitatea românească, a pornit chiar dela început pe această cale de a da

educației legionare un puternic și esențial suport religios. Doctrina creștină n'a venit numai să întregească spiritualitatea Legiunii, ci spiritualitatea legionară este pătrunsă până în adâncimile ei de această doctrină. Căpitanul el însuși, în toate acțiunile sale și în jertfa supremă pe care a adus-o ca martir al credinței legionare, poate fi considerat ca martir al Bisericii creștine.

În preoțimea română Legiunea a găsit mulți colaboratori devotați, cari și ei și-au dat partea lor de jertfă pentru împlinirile idealurilor Legiunii. Nădăjduim că asemeni corpului didactic, întregul cler ortodox român va da sprijin puternic noii așezări a Statului Legionar. Acest sprijin va trebui să se manifeste în primul rând prin contribuția desinteresată ce vor aduce-o preoții la școală.

Indreptarea Școlii spre învățământul practic.

O altă latură importantă a viitoarelor prefaceri ale școlii noastre este indreptarea școlii spre învățământul practic.

S'a afirmat că școala românească este o școală teoretică, că nu s'a dat destulă atenție învățământului practic, școlilor agricole, de meserii, de comerț, etc. Împotriva tuturor acestor opinii afirmăm că școala românească a fost și este practică, iar dacă așa zisele școli practice nu și-au dat roadele, aceasta este pentru motivul că structura societății românești le-a condamnat până acum să fie în mare parte inutile.

Singura școală practică în societatea românească, deschisă tineretului român, este chiar așazisa școală teoretică. Din ea doar au ieșit practicienii în ocupații intelectuale ca: politica, avocatura, profesoratul, preoția, milităria. Ocupațiunile în industrie și comerț au fost închise și sunt încă închise din cauza infiltrației jidovești, comunitatea jidovească acaparând și monopolizând aceste ocupațiuni.

Pe măsură ce se vor deschide drumuri în ocupațiunile comerciale și industriale pentru tineretul român, școlile numite practice, dar cari dau teoria pentru aceste ocupațiuni, vor aduce roade reale, și se vor înmulți. Deci a crea școli pentru a crește meseriași, industriași și comercianți, cari în urmă să nu poată pătrunde în ocupațiunile respective și să fie nevoiți să se întoarcă pentru a-și câștiga pâinea, spre ocupațiuni in-

telectuale, înseamnă a persevera într'o eroare veche. Școlile practice trebuie să isvorească așa dar din nevoile imperioase ale societății.

În felul acesta, în țările apusene s'au născut și s'au dezvoltat în mod organic școlile profesionale.

Pregătirea țărănimii.

Tot astfel ni se înfățișează și programul școalelor rurale, precum și întreaga pregătire profesională a țărănimii. Trebuie ridicată țărănimea la o bună stare economică, menită să-i îngăduie a cere pentru tineretul ieșit din mediul ei o pregătire profesională serioasă.

Școala rurală poate anticipa într'un anumit grad acest progres. Ea poate trezi într'o măsură largă astfel de năzuinți, dar ea nu poate fi organizată după tipul unor școli cari funcționează într'un mediu cu desăvârșire deosebit de mediul nostru rural.

Nu școala, ci învățătorii care trăesc la sate trebuie să pregătească prefacerea caracterului școalei rurale. Prin exemplul lor de gospodărie, prin îndrumarea țăranilor spre o gospodărie mai rațională, prin întemeierea de cooperative, prin procurarea de mijloace tehnice care să ridice gospodăria rurală, înfățișat prin toată această activitate extra-școlară practică în primul rând, și nu teoretică, deci de conviețuire și conducere a treburilor sătești, se pot dobândi rezultatele care să împingă la crearea școalei de viitor.

Un rol deosebit vor avea în această acțiune și agronomii, cari așezați la sate și liberați de biurocratism, vor trebui să dovedească țăranilor că știu a pune în practică ceea ce au învățat la școală. Deci agronomii vor reprezenta la sate tipul viitorilor țărani români, înzestrați și cu cunoștințe și cu toate mijloacele tehnice cerute de această ocupație de temelie a țării noastre.

Dar orice ocupație practică de acest fel, ori de ce categorie ar fi, cere o pregătire sufletească, o înțelegere a problemelor, entuziasm și conștiința că orice ocupație practică trebuie să fie o contribuție la înfăptuirea idealului comun tuturor, anume închegarea unei comunități românești puternice. Pe lângă școlile practice rurale avem deci nevoie de o școală

în stare să dea țăranului o cultură generală cu vederi mai largi, depășind sfera îngustă în care se mișcă el, o înțelegere pentru legăturile dintre agricultură și comerț, o înțelegere privitoare la relațiile cu celelalte națiuni, etc.

O astfel de școală trebuie să se adreseze nu tineretului, ci oamenilor dela 18 ani în sus, deci unei vârste care poate pricepe astfel de probleme.

Tipul acestei școli este Universitatea Țărănească. Incercările de până acum au fost prea sporadice și concepute în mod confuz. Deosebim și aici, ca și în celelalte tipuri de școli, în mod precis, educația sufletească de pregătirea profesională; vom trebui deci să creem pentru țărani școli de agricultori pe de o parte și Universități țărănești pe de altă parte. Problema nu poate fi expusă în întregime cu acest prilej, ci rămâne ca pe viitor, prin înfăptuiri succesive, s'o apropiem de înțelegerea importanței ei.

Profesorii trebuie să se apropie de sufletul studențimii.

Însfârșit, una din cele mai grele probleme, la deslegarea căreia vom porni, este problema Universității românești și a vieții universitare. Nu anunț nici un program de reformă universitară, căci aici, mai mult decât în celelalte categorii de școli, reforma trebuie să se facă prin oameni și nu prin decizii ministeriale. Aici prăpastia între profesori și studenți a fost mai fioroasă ca oriunde. Vom aplica deci vechiul principiu pedagogic, ca profesorii să învețe dela studenți. Nu tăgăduim că avem profesori savanți și erudiți, al căror nume este cunoscut în știința universală și nu este în intenția noastră să știrbim prestigiul lor în acest domeniu. Sunt convins că și studenții știu să aprecieze pe profesorii lor, dar profesorii înșiși vor recunoaște, în ceasurile actuale, că activitatea lor extra-universitară, care a avut repercusiuni și în activitatea lor universitară științifică, i-a depărtat sufletește de tineret.

Și nu numai că i-a depărtat, dar i-a împins la acțiuni de dușmănie vădită și de prigoană oarbă și adeseori chiar crudă împotriva generației tinere.

Politicianismul n'a făcut nicăeri atâtea pustiiri ca la Universități. Pentru a servi partidele politice, profesorii universitari au îngăduit intrarea de elemente în corpul didactic uni-

versitar total nepregătite și neadaptate unei munci riguroase.

Conflictele între profesori și studenți luaseră înfațișarea unui război permanent. Inchiderea Universităților devenise o măsură normală, exmatricularile pe capete făcându-se numai pe criterii politice.

Pe scurt, profesorii universitari își luaseră pe seama lor obligația de a extermina Mișcarea Legionară în universități, deci de a îndeplini rolul de jandarmi ai regimului. Nici lor nu le cerem în momenele actuale să devină legionari. Dar le cerem să caute să se apropie de sufletul studențimii. Le cerem să recunoască necesitatea unei purificări a atmosferei universitare, necesitatea unei eliminări a unor elemente neadaptabile la noua stare de lucruri, eliminare care trebuie să pornească din sânul lor și fără intervenția organelor statului.

Universitățile trebuie să găsească în ele însele tăria morală de a-și redobândi prestigiul de care au nevoie pentru a-și îndeplini rolul cuvenit în comunitatea românească. Noi vom căuta să înlesnim această reformă universitară reală dând universităților toată libertatea în domeniul științific didactic de organizare a învățământului și dându-le tot ajutorul ca să găsească iarăși legătura firească cu tineretul.

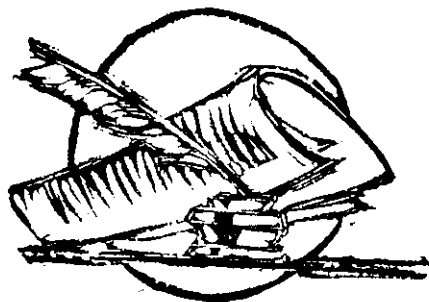
Nădăjduim că opera noastră va fi ușurată de înțelegerea ce vom găsi-o la tineret, căruia îi vom deschide toate posibilitățile de viață materială și spirituală, ca să corespundă năzuințelor lui de decenii. După atâta sbucium, după atâtea suferințe, studențimea română, această flacăra a conștiințe românești, corpul cel mai viu al națiunii, creator al lumii noi românești, își va primi, înfârșit, marea răsplată și recunoștință pe care o merită.

Disciplina legionară este o cheazășie că învățământul universitar se va desfășura în mod normal. Studenții legionari vor da dovadă — nu mă îndoiesc — pildă de hărnicie, de sete de cunoștințe, de dobândire a unor arme necesare pentru lupta și emulația cu celelalte neamuri în acest domeniu. Îngustarea hotarelor din punct de vedere politic trebuie compensată prin păstrarea și adâncirea unității spirituale ale neamului românesc. Statul actual românesc nu este identic cu neamul românesc. Unitatea neamului se va sprijini de aceea tocmai pe aceste străduințe spirituale ale tineretului universitar.

Dacă în aceste năzuințe profesorii vor fi alături de studenți, Universitatea va da tot ce se poate aștepta dela ea.

Școala românească deci, începând cu școala primară și culminând cu universitățile și școlile superioare, trebuie să fie expresia vie, puternică, reală, a năzuințelor neamului românesc, nu numai de a-i conserva bunurile culturale și sufletești moștenite, ci de a crea valori noi, pentru desăvârșirea ființei sale proprii.

Nu venim așa dar cu planuri mărețe de reforme și cu egiuiri noi, ci venim cu enunțarea unei reforme mai adânci care mergând pas cu pas cu realitățile, ne va da înfârșit o lege organică, ce va fi oglinda vie a unor prefaceri de adâncime.

Revizionismul își schimbă țara — de rândul acesta pe bună dreptate.

Neamul românesc întreg nu va uita nici nu va ierta. El își reia doliul întrerupt pentru prea scurtă vreme. Un blestem greu geme azi în gâttejurile amuțite de uimire și de mânie, dar de pe pământul din nou robit al Ardealului și de pe pământul amenințat al țării se ridică istorică protestarea solemnă, care va fi pârghia luptei ce va începe mâine.

I. Lugoșianu

LA MUNCĂ APOSTOLI AI NEAMULUI

Timpurile apocaliptice prin care trece toată lumea de azi n'au întrelăsat să nu se abată și asupra poporului nostru, asupra țării noastre. S'au abătut asupra noastră ca o furtună neașteptată, distrugând ce avem mai frumos în țara noastră, — sfărțicând trupul țării, svârlind iarăși sub stăpâniri străine milioane de frați abia scăpați din robie.

Dacă furtuna poate să producă stricăciuni vremelnice, ea este în același timp și binefăcătoare. Indeamnă pe om să se pregătească din vreme, ca să nu mai fie surprins altă dată de venirea ei și să nu mai trebuiască să îndure grozăviile aceleia și pagubele cauzate de ea. Il trezește din nepăsare, din indolență și-l îndeamnă la muncă serioasă și organizată.

Sunt deplin convins că și furtuna ce s'a abătut asupra țării noastre va fi avut și va avea și urmări fericite pentru viitorul neamului nostru cu toate distrugerile de ordin moral și material ce ne-a cauzat. Zguduirea puternică ce am îndurat în urma evenimentelor petrecute, sunt încredințat, au avut darul să ne deștepte la realitate. A trebuit un puternic cataclism ca să ne dăm seama de tot ce am fi putut face până acum dar n'am făcut și ce trebuie să facem cel puțin acum, în ceasul al doisprezecelea, nu numai pentru a salva ceea ce ne-a rămas ci, mai ales, pentru a redobândi ceea ce am pierdut prin vina noastră și jocul împrejurărilor.

Nu înțeleg să fac aci critica acțiunilor noastre din trecut, ci vreau să arat doar cum mi-am închipuit eu realizarea înfăptuirilor în România Mare.

Dela unire au trecut douăzeci și doi de ani. Vreme lungă și totuși prea scurtă pentru a da răgaz de înfăptuiri multe. Dar chiar acest timp scurt ar fi trebuit să ne îndemne la muncă mai serioasă și mai temeinică în toate domeniile vieții noastre publice.

Fiecare om care vrea să realizeze ceva durabil în gospodăria sa, începe prin a-și făuri un plan. Chibzuiește și se muncește cu gândul să realizeze ce-i mai bun și în același timp mai economic. Statul, fiind și el unul din nenumărații go-

spodari depe acest glob de tină, ar fi trebuit să procedeze la fel. Cu chibzuință să-și întocmească planul care-i lipsea pentru organizarea teritoriului și populației. În scopul întocmirii acestui plan, trebuia să ceară părerea tuturor oamenilor care au dat dovadă și înainte că știu să aducă orice jertfă li s'ar cere atunci când este vorba de binele, progresul și fericirea țării și a neamului, iar în baza tuturor părerilor obținute să-și formuleze ideile fundamentale, principiile de bază cari trebuiau să stea la baza legiurilor referitoare la fiecare din domeniile vieții de stat și a căror continuitate ar fi trebuit urmărită. Respectarea acestor principii de bază ar fi trebuit să fi avute în vedere de către toți aceia cari s'au perindat la conducerea statului.

Nu s'a procedat așa și rău s'a făcut.

Mai rău însă a fost că n'a putut fi făcută nici critică conștiințioasă și obiectivă, deoarece, după cum banul are două reverse, tot așa și critica ar fi putut fi răstălmăcită de către vecinii noștri răivoitori și prezentată apoi opiniei publice din străinătate drept dihonă discordiei dintre fiii aceluiași neam, cari au aflat atâta vreme să se unească, iar după realizarea idealului național »se mănâncă« de drag.

Furtuna abătută asupra neamului nostru cu câteva luni în urmă ne-a deșteptat la o viață nouă. A reîmprospătat sufletele noastre cu aerul îmbalzat al credinței că, așa, cum după furtună se înseninează și totul renaște, tot așa, după furtuna abătută asupra noastră, totul va trebui să reînvie, să renască.

Credința aceasta a noastră are putere foarte mare, dar ea nu poate fi totul decât atunci, când fiecare din noi va avea cel puțin un grăunte de muștar din această credință. Și iată aci intervine rolul determinant al învățătorului român.

Dacă »umulul învățător confesional«, cum i se spunea, a știut să deștepte sentimentul național și să țină trează conștiința fiilor neamului românesc depe aceste meleaguri în vremi și împrejurări mult mai grele, învățătorul român de azi are obligația de a transplanta din sufletul său în inima și sufletul fiecărui Român credința nestrămutată în viitorul mai bun și a-i fortifica această credință în așa măsură, încât atunci când neamul acesta va zice hotarelor vremelnice de azi: »Mutați-

vă», acestea să-și ia locul în afara tuturor așezărilor românești, închizându-le apoi ca un zid de granit, imposibil de străbătut de orice forță dușmană.

Nu va fi ușoară munca ce așteaptă pe apostolul neamului sub acest raport, dar prin stăruință și pătruns de focul sacru al dragostei de neam va putea face minuni și-și va justifica odată mai mult chemarea apostolească.

La muncă deci, apostoli ai neamului românesc.

Eugen Spinanțiu

PROGRAMĂ NOVĂ PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Trăim timpuri de profunde prefaceri sociale, adevărată revoluție pe toate tărâmurile vieții de stat.

Ar fi superfluu a face apologia acestei revoluții din moment ce toată lumea, cu perfecta deplinătate a facultăților mintale o consideră salutară, ca fiind pornită dintr'o necesitate vitală.

Prezentul formează un început de ruptură cu trecutul pe care nu avem motiv a-l deplânge (poate numai din punctul de vedere al timpului zădarnic pierdut), ruptură care va trebui să devină totală în timp cât mai scurt, și care va fini prin fundamentarea unei noi vieți sociale.

Din capul locului trebuie să observăm că școala se va bucura de o deosebită atenție, nu din simpatie față de Leibnitz, ci din convingerea că numai din acest laborator al pregătirii sufletelor cetățenilor de mâine e posibilă refacerea totală, sigură și fericită a țării.

În această ordine de idei vorbind, nu putem trece cu vederea necesitatea reorganizării, prin reforme, a școlii românești. Școala românească deși a suferit mult, mai ales în ultimul timp, destule reforme, acum se clatină, are pașii prea ezitanți. Vorbesc mai mult de școala primară. Reformele nu au reușit a-i hotări temeinic drumul de urmat: Cauzele: snobismul și pre-

cipitarea reformatoilor. Realitățile și necesitățile au fost ignorate.

Cum reformele școlare au drept consecință modificarea programelor, să ne gândim, un moment numai, la programa analitică din Iulie 1938, în jurul căreia s'a făcut atâta valvă. Cine s'a crezut câtuși de puțin tare în materie stilistică și pedagogică, s'a grăbit a aduce cele mai sguuitoare laude bravorilor cari au avut fericite ideie de a o schimba după cum o avem. Dacă s'au găsit mulți s'o laude se datorește faptului că toți aproape au fost orbiți de strălucirea pedagogică a lui Decroly și au trecut neobservate infirmitățile ei. Ar fi cazul a prezenta programa cu părțile ei slabe în comparație cu ceea ce s'a spus că este și cu ceea ce ar trebui să fie. Nu fac aceasta, pentru că nu intenționez a-i aduce critici, ci altceva. Totuși, pentru a nu se crede că vorbesc nefondat, rog a se studia mai profund această programă din punctul de vedere al centrelor de interes (pornind dela nevoile copilului) și se va constata că e prea puțin decrolyană, nici 25% din cât s'a trâmbițat. Iar în ce privește capacitatea intelectuală a copilului, ține mai puțin cont ca cea din 1925; a se vedea programa matematicilor. Indiscutabil, are și părți bune, dar în totalitatea ei este necorespunzătoare. Ar putea fi apreciată dacă săptămâna ar avea cel puțin zece zile.

Se impune, deci, alcătuirea unei noi programe, pentru prima treaptă a învățământului românesc. O programă la baza căreia să stea respectul față de nevoia, interesul și capacitatea intelectuală a copilului, pe lângă observarea principiului »non multa, sed multum«. Cât privește partea formală a educației din școala primară, noua programă va trebui să o impună și s'o călăuzească în spiritul virtuților legionare. Copilul de azi va trebui să devină adevăratul legionar de mâine: un erou, un om care să nu cunoască decât noțiunile iubirii de Biserică, Neam, Onoare și Muncă cinstită.

O programă alcătuită în lumina celor arătate va da un caracter hotărît învățământului primar, va ușura mult munca dascălimei și va duce la pregătirea de așa manieră a copilului încât, după 7 ani de școală, acesta va pași cu îndrăsneală în viață și o va infrunța fără probabilitate de a fi invins sau descurajat.

Ca încheiere prezint un gând. Pentru a nu se da loc ca în trecut, la precipitări, noua programă ar fi bine a se întocmi pe teren. Să se fixeze, în acest scop, comisii din pedagogii noștri de elită cari să întocmească o programă provizorie, în conformitate cu nouile principii pedagogice și de stat (exigențele vitale ale neamului), pe care apoi s'o pună în aplicare în diferitele regiuni ale țării, pentru a-i observa eficacitatea. Rezultatele muncii lor pe șantier să fie luate, în urmă, drept punct de plecare pentru întocmirea unei programe generale și definitive. Tot în baza rezultatelor și observațiilor acestor comisii, s'ar putea alcătui și programe suplimentare pentru fiecare regiune. Eventual s'ar putea da pe lângă toate și o călăuză practică pentru activitatea cotidiană a învățătorului.

În situația în care ne găsim astăzi, realizarea acestui gând n'ar întâmpina nici o dificultate. Avem un număr foarte mare de învățători și profesori, cari nu doresc altceva decât să fie utilizați, și între aceștia mulți sunt în posesiunea meritului de a fi clasați în elită.

Supun acestea atenției celor competenți în materie de reformă școlară, în credința că nu fac nici un rău.

S. V. Anoca

DESEMNUȚ ÎN ȘCOALA PRIMARĂ

(Urmare)

Kerschensteiner stabilește mai multe grade în dezvoltarea studiului desenului la copii:

1. Capacitatea de exprimare grafică a elevului rezultă din înțelegerea descrierii elementului caracteristic al unui obiect. Cu încetul, în aceste forme schematice se amestecă liniile formei și aparentei, cari rezultă sau din observație proprie sau din desenul după model.

De fapt în desen primează elementul aparentei și al formei, până când caracteristica obiectului desenat nu cere schițarea în spațiu; până atunci copilul deosebește desenul după aparență.

2. Vederea conștientă în perspectivă (reală) începe la 7 ani la băieți și la 9 ani la fete. La vârsta de 10 ani, 50 % din elevi au deja format simțul de exprimare a depărtării.

3. Desemnele după imaginație sunt mai reușite decât cele după natură.

4. Pentru a da naștere din vreme, creației grafice la elev nu-i destul numai ca obiectele să-i trezească interesul și ca ele să-l îndemne la o observație atentă, se mai cere și copierea lor.

5. Dezvoltarea exprimării grafice e în strânsă legătură cu concepția generală a elevului despre forme. Toată instrucția ce ajută formării acestei concepții ajută totodată și arta desenului.

6. În exprimarea grafică după imaginație băieții sunt mai capabili decât fetele. Aceasta nu din motivul că băieți ar fi mai atenți în observarea proprietăților la obiecte, ci din motivul că totalizarea proprietăților se face mai rapid și concepția, la ei, e mai completă.

7. Capacitatea în grad mare a exprimării grafice se poate însuși când la dezvoltarea ei contribuie și imaginația. Dacă e numai produsul memoriei, nu vom putea conta pe o perfecțiune artistică.

8. Capacitatea de ornamentare a suprafețelor plane și a obiectelor cu diferite decoruri, apare în general curând, însă,

separat de calitățile ce se cer desemnului corpurilor și la desennul în spațiu.

9. Pentru ornamentarea ritmică a suprafețelor plane fețele sunt mai capabile ca băeții.

10. Simțul de decor al copilului se dezvoltă mai bine prin tehnica penelului decât prin creion sau peniță.

11. Anumiți copii nu se manifestă prea mult prin exprimarea grafică până la vârsta de 8 ani, dar, începând de aci până la vârsta de 14 ani se pot observa deosebiri concludente.

12. Capacitatea de exprimare grafică în măsură mai mare de regulă, e în legătură cu o inteligență mai mare. Această regulă însă nu se poate inversa.

13. În schițele copiilor, la desennul în spațiu, lipsa spațiului e tot așa de originală ca și așezarea figurilor pe un singur plan.

14. Desenn corect, după legile perspectivei numai puțini copii sunt în stare a produce înainte de 15 ani. Abia 2—4%, iar fetele în proporție și mai mică.

15. Importanța imitației constă în faptul că, capacitatea de exprimare grafică a copilului se dezvoltă totdeauna în raport cu starea culturală a rasei respective. De ex.: Un japonez ajungând în Italia, își va însuși arta europeană și invers, un german ajungând în Japonia se va dezvolta în spiritul artei orientale.

Și acum după ce am arătat gradele de dezvoltare ale desennului, să arătăm care ar fi împărțirea și gradarea materialului pe clase, după același autor:

Clasa I-a și a II-a: Desenn după observație și din memorie, bazat pe observarea cu atenție a elementelor exterioare, caracteristice la obiecte.

Clasa III-a: Cele două dimensiuni, din natură și din memorie.

Clasă IV-a: Cele trei dimensiuni, din natură și din memorie. Ornamente simple pe suprafețe plane, flori.

Clasele V-VI-VII: Desenn în perspectivă, cunoașterea raportului de mărime după planuri, într'un tablou.

Desennul din imaginație la toate clasele.

La fete se va ține seamă mai mult de decor și colorit.

Așa dar, desennul în perspectivă va începe deci, după

Kerschensteiner, abia după 10 ani, când vederea copilului în perspectivă va fi mai corectă.

În ce privește desemnul din imaginație, cu toate că e prevăzut în programă din primii ani și cu toate că observatorii competenți în materie îl apreciază foarte mult, găsind că el are o influență de neînchipuit și Kerschensteiner, după cum am văzut, accentuează în opera sa că: »Desemnele din fantazie sunt mai reușite decât cele după natură«, totuși acest fel de desemn e foarte neglijat în școlile noastre și aceasta mai ales la sate, lucru despre care m'am convins cu ocazia inspecțiilor-

Cu toată evoluția în aplicarea studiului desemnului pe baze psihologice, am văzut că încă și azi, în multe școli, se face numai desemn după tablă ca acum 20 de ani și unde e cazul mai fericit, după modele din caiet, reducându-se astfel, importanța desemnului la dexteritatea mâinii prin copiat. Aceasta, probabil din interpretarea greșită a faptului că studiul desemnului, după programa noastră, face parte din categoria dexterităților.

Rostul articolelor de față e de a se insista cât mai mult asupra aplicării programei la desemn, după prevederile ei. Adică:

1) Să se facă desemn din observare, memorie și închipuire, insistând în mod special asupra celui din urmă, pentru motivele arătate mai sus.

2) Se pornește dela desemnul schematic și se va ajunge la cel după natură.

Importanța acestor reguli e atât de mare, că neținându-le în seamă, este exclus să putem ajunge la rezultatul dorit.

Deși e o oarecare nepotrivire între gradele de dezvoltare ale desemnului, așa cum le-a experimentat Kerschensteiner și programa actuală, căci de ex.: Kerschensteiner propune desemnul în perspectivă după 10 ani, iar programa actuală începe cu noțiunile elementare ale perspectivei deja în cl. III și a IVA totuși, în linii mari, e o mare concordanță între vederile lui și programă.

Procedeele în predare e simplu:

a. La desemnul după observație, se va arăta obiectul, se va discuta asupra rostului lui, a particularităților, asupra formei și asupra metodei de a-l desemna, urmând apoi desemn-

nul și corectarea. Corectarea e generală: la tablă sau individuală, după caz.

b. La desemnul după memorie, se procedează la fel, cu deosebirea că, după ce se discută asupra obiectului, se va pune de o parte, lăsând elevul să aștearnă pe hârtie impresiile proaspete, adică ceea ce știe despre desemn.

c. La desemnul din imaginație se vor face deseme spontane după imaginație sau alegându-se anumite scene din povestiri, cari se vor discuta amănunțit în partea lor care ne interesează. Discuția va fi din aceleași puncte de vedere ca și la celelalte feluri de desemn. Elevii pot propune și ei scene preferate de ei, dar se vor avea în vedere și temele mai precise, prevăzute în programă, în legătură cu centrele de interes. După îndrumările necesare, urmează desemnul. Corectare nu se va face ci se vor îndrepta doar verbal greșelile prea evidente, dar la observații, va predomina încurajarea.

Faceți apoi desemn decorativ pentru formarea gustului decorativ, prin cristalizarea lui în ceea ce el are mai frumos. Nu uitați că neamul nostru excelează în această ramură, stârnind admirația străinilor.

Invățați-i desemnul la scară și citirea hărților pe cei mari așa cum fac germanii, ai căror soldați toți o știu ceti deja când se prezintă la armată.

Incurajați-i prin concursuri, afișarea lucrărilor și expoziții. Nu pentru a-i face pe toți artiști — ceea ce n'ar fi un rău — ci pentru folosul cel mare al desemnului: un mijloc de exprimare și concretizare a cunoștințelor.

Numai procedând în felul acesta — pe bază psihologică de altfel ca la toate obiectele, vom putea atinge scopurile frumoase, urmărite de programă prin studiul desemnului în școala primară.

Octavian Dubenschi

Director școlar

fost student la Belle-Arte

IMPORTANȚA GLANDELOR ENDOCRINE ÎN DESVOLTAREA COPILOR

Mult timp pedagogia s'a interesat în foarte mică măsură de desvoltarea copiilor. Numai atunci desvoltarea unui copil atrăgea atenția sa, când se abătea mult dela normal; dar și în acest caz, copilul nu putea fi obiectul unor cercetări mai de aproape, deoarece pedagogia se ocupa numai de cei normali. Preocuparea pedagogiei de anormali este de dată recentă. Cazurile patologice erau socotite ca ispășiri ale unor grele păcate părintești. Mai târziu, găsindu-se cauzelor boalelor un substrat organic, vizibil, ele au fost scoase de sub influența forțelor misterioase. Boalele psihice au continuat a fi însă privite tot prin vechea prismă. Tulburările produse de o anormală funcționare a glandelor endocrine n'au putut fi explicate pentru că nu se cunoșteau glandele endocrine, nici funcțiile lor.

Înainte de a vedea cari sunt glandele endocrine și funcțiile lor, e necesar să definim întâi ce este o glandă endocrină. D-l Dr. C. Parhon, profesor la universitatea din București, definește astfel glandele: »Ele sunt organele cari regulează schimbul de materie (și putem adăoga și de energie), între organism și lumea din afară. Ele fac utilizabilă materia (și energia) incorporabilă pentru organism și de asemenea elimină resturile ce nu-i mai folosesc sau care ar putea să aibă asupra lui o acțiune otrăvitoare.« (I. pag. 5).

Amintindu-ne cum se întâmplă digestia, de exemplu, ne explicăm pe deplin această definiție. O primă transformare o suferă alimentele în gură sub influența ptialinei, secretată de glandele salivare. A doua transformare are loc în stomac și se datorează sucului gastric, secretat de glandele stomacale. Sucurile secretate de pancreas, ficat, glandele din intestine, transformă mereu alimentele până ce sunt asimilate și încorporate organismului. Digestia e un fenomen de asimilație. Opus fenomenului de asimilare este cel de desasimilare, care constă în descompunerea unor părți din celule sau țesuturi. Produsele desasimilării sunt modificate și eliminate din organism

tot prin intermediul unor glande, cum sunt: ficatul, rinichii, glandele sudoripare.

Glandele amintite până acum își varsă secrețiunile printr'un canal într'o cavitate a corpului: gură, stomac, intestine, bășica urinară sau la suprafața pielii. Toate aceste activități sunt oarecum exterioare organismului; de aceea aceste glande se numesc *glande cu secrețiune externă* (sau canal excretor)

În afară de glandele cu secrețiune externă, în organismul omului și în acela al unor specii de animale, mai sunt și glande care își varsă produsul de secrețiune deadreptul în sânge, fără intermediul vreunui canal excretor, acestea sunt glandele cu secrețiune internă sau *glandele endocrine*, a căror însemnătate, în viața organismului, a început să fie cunoscută de puțin timp. În 1851, *Curling*, un medic englez, făcând o autopsie, a observat întâmplător absența glandei tiroide. Legând absența glandei tiroide de unele manifestări ale bolnavului și-a dat parțial seama de importanța tiroidei.

Știința care se ocupă cu studiul glandelor endocrine se numește *endocrinologie*. Descoperirile endocrinologiei sunt din ce în ce mai demne de luat în seamă. Dintre endocrinologi amintim pe *Leopold Léwy* (Franța), *Nicolae Pende*, profesor la universitatea din Genova și Roma, iar la noi *C. Parhon* dela universitatea din București.

Glandele endocrine sunt următoarele: 1. *tiroida*, 2. *paratiroidele*, 3. *timusul*, 4. *épifiza*, 5. *suprarenalele*, 6. *glandele genitale*, 7. *pancreasul*, (porțiuni din el) 8. *ficatul* (în parte).

1. *Glanda tiroidă* este așezată înaintea și în laturile traheii. În țările cu clima temperată are cam 25 grame. În țările nordice, unde se consumă multă carne, ajunge la 40 gr. În cazuri de boală își poate mări volumul până ajunge de mărimea capului unui copil nou născut, formând ceea ce popular se numește gușă. Activitatea tiroidei este foarte mare: într'o sută grame de țesut tiroidian circulă 560 cm³ de sânge pe minut, când în rinichi, care știm ce organ activ este, în 100 grame de țesut renal nu circulă decât 100 grame de sânge.» (III. pag. 92—93). Pe cale sintetică, în laborator, se produce o substanță chimică, numită *tiroxină*, identică cu secrețiunea tiroidei.

În funcțiunea glandei tiroide se produc uneori pertur-

bări. În cazul că secretă mai mult decât e necesar corpului zicem că este în *hiperfuncțiune*. În caz că secretă insuficient este în *hipofuncțiune*.

a) *Glanda tiroidă e necesară pentru evoluția, transformarea spre forma definitivă, metamorfoza sau diferențierea organismului* (I. pag. 10). Să exemplificăm aceasta. »Un mormoloc de broască căruia i se scoate glanda tiroidă nu se mai transformă în broască, nu-i dispare coada, corpul păstrează forma ovală, membrele nu mai apar iar scheletul rămâne în stare cartilaginoasă.« (I. pag. 8). Copilul născut fără glanda tiroidă rămâne cu oasele moi. În timpul când se găsea în pântecul mamei sau în timpul alăptării, copilul primea din organismul mamei și secreția tiroidei. Tratat cu tiroxină, copilul se dezvoltă normal. La fel și mormolocul. Dacă în loc să i se extragă tiroida, dimpotrivă se hrănește cu tiroxină, se accelerează foarte mult metamorfoza, care obișnuit se face în câteva luni. Mormolocul se transformă în scurt timp în broască, fără să crească, rămânând cu ceva mai mare decât o muscă.

b) *A doua funcțiune însemnată a glandei tiroide o constituie mărirea arderilor din organism.*

Se știe că oxigenul este necesar organismului pentru arderea unor substanțe ca grăsimile și zahărul. Arderea aceasta menține căldura corpului. S'a observat că la o insuficiență a tiroidei arderile se fac mai încet. Oamenii cu un minus al tiroidei își simt extremitățile reci, iar ca temperament sunt apatici, flegmatici, reci. Cei cari au plus de secrețiune a glandei tiroide manifestă caractere tocmai opuse.

Schimbul intim ce se produce în țesături cu oxigenul se poate măsura printr'o probă numită *metabolism bazal* sau de bază. Individul, supus la proba de metabolism bazal, nu mănâncă 12 ore, se repaosează cel puțin o oră înaintea probei. Apoi respiră într'o mască, în care aerul vine inspirat dintr'un balon de cauciuc plin cu oxigen. Se calculează aerul expirat, dozând oxigenul și acidul carbonic și astfel se cunoaște schimbul de oxigen cu țesăturile. Metabolismul bazal este totdeauna scăzut în cazurile de insuficiențe tiroidiene și este ridicat în caz de hiperfuncțiune.

c) *Boale provocate de secrețiunile glandei tiroide.*

Când e un exces de secreție a tiroidei se capătă boala

lui *Basedow*. Se întâlnește mai ales la femei. E mai răspândită în regiunile muntoase și se crede că se datorește unui minus de iod în apă. În boala lui *Basedow*, glanda tiroidă se mărește și ochii sunt bulbucați, ieșiți din orbite. (*Gușa exoftalmică*). Bolnavul simte palpitații, slăbire generală, senzație de căldură supărătoare, transpiră abundent, are diaree, tremurături și i se mărește numărul bătăilor inimii. *Starea psihică*. Bolnavul este impresionabil, trece ușor dela bucurie la tristețe, este supărăcios, este stăpânit de obsesii. Uneori suferă de manie (în care bolnavul se simte fericit fără motiv, vorbește mult, se agită, gesticulează, are atenția foarte mobilă și se fixează cu multă greutate, ideile se succed cu repeziciune — fugă de idei — dar firul gândirii logice se pierde), alteori e melancolic (în melancolie e trist fără motiv, imobil, tăcut preocupat de nenorociri inexistente, se acuză de acte reprobabile, necinste, furt, asasinate, se crede ruinat, etc.). (I pag. 9).

Boala lui *Basedow* se vindecă prin reducerea activității prea mari a glandei tiroide; anume se ridică prin operație o parte din acest organ.

O altă boală cauzată de glanda tiroidă este *mexedemul* (*mexedem* = mucos). Numele boalei vine dela umflarea, înfățișarea buhăită a bolnavului, provenită dela o infiltrare a țesuturilor. *Mexedemul* este cauzat fie de o lipsă complectă a tiroidei, fie numai de o insuficiență a ei. Bolnavul este într-o somnolență perpetuă. Boala duce la *cretinism*. Se poate vindeca prin injecții cu tiroxină.

Lanceraux povestește că un doctor a operat un chist al tiroidei la un copil de 11 ani. Rezultatele au fost dezastruoase. Copilul n'a mai crescut, a uitat să scrie, să citească, nu și-a mai cunoscut părinții, nu vorbea, scoțând niște sgomote asemănătoare cu acelea ale unui animal, apropiindu-se de *idiofie*.

Între cele două extreme: boala lui *Basedow* și *mexedem* există o serie întreagă de posibilități. Cu cât se tratează tulburarea observată în funcțiunea tiroidei, mai de vreme, cu atât vindecarea este mai sigură. Interesante sunt cazurile de tratament, expuse de Dl. Dr. I. D. Simian în lucrarea D-sale »Desvoltarea copiilor influențată de secrețiunea glandelor interne«. Un copil de 8 ani, palid, fără voință, fără vlagă, cu un aspect de bleg, cu urinare nocturnă în pat, căruia nu i se aflase ni-

mic organic, e tratat cu extract de glandă tiroidă și hipofiză. Copilul devine vesel, cu poftă de mâncare, îndrăgnet, își tutuiește părinții, la școală devine îndrăgnet, se joacă, etc.

Un copil de 4 ani, cu o imaginație excesiv de bogată, plânge, țipă la povestirea scenelor dramatice. Tratat cu extracte de glande antagoniste tiroidei se liniștește.

Doctorul Simian făcând corelația dintre starea de funcționare a glandei tiroide și cum se prezintă elevii la învățătură, a aflat din 636 elevi examinați, 99 elevi buni la toate materiile. Glanda tiroidă a acestor elevi funcționa normal. 18 elevi excepționali la matematici au cei mai mulți o hiperfuncțiune a tiroidei sau o funcțiune normală. 77 elevi slabi la matematici au și o insuficiență a tiroidei.

Poeții, artiștii de tot felul încă au un grăunte de disechilibru, în plus. Tiroida ne apare glanda tinereții, nervozității, feminității, a creației.

2. Paratiroidele. Paratiroidele sunt două glande mici cât bobul de linte așezate în vecinătatea glandei tiroide, de o parte și de cealaltă. »Rolul paratiroidelor este să reguleze utilizarea calciului de către organism«. (I.-14). În stare normală într'un litru de sânge se găsesc 10—12 centigrame de calciu. Prin extirparea paratiroidelor sau prin reducerea funcțiunii lor se capătă o boală numită *tetanie*. În sângele bolnavului de tetanie, calciul se reduce la 5,6 cg. Simptomele tetaniei sunt spasmele musculare, aceleași ca și la tetanos, cauzat de un microb, ce trăiește în intestinul calului. Pe lângă spasmele musculare, tetania mai este caracterizată prin alterarea dinților și uneori prin opacifierea cristalinului.

Tratând bolnavul cu combinațiuni ale calciului, simptomele tetaniei dispar; dar nu ajungem să menținem cantitatea de calciu, necesară în sânge. Tratându-l cu substanță extrasă din paratiroide, obținem însă acest rezultat.

O supraproducție a paratiroidelor duce la înmoierea oaselor, care se vindecă orin extirparea uneia din paratiroide.

Funcțiunea normală a paratiroidelor dă un temperament liniștit, prielnic studiului.

3. Timusul. Glanda numită timus este așezată în cutia toracică, înaintea inimii și se prelungește în sus până în vecinătatea glandei tiroide. Timusul cântărește la noul născut 15

grame. Descrește continuu până la 15—16 ani, dar nu dispare decât la bătrânețe sau după o boală mai îndelungată. Funcțiunile timusului nu sunt pe deplin cunoscute. Totuși s'a stabilit că rolul timusului este de a stimula creșterea până la pubertate. Insemnate sunt și corelațiile timusului cu tiroida și glandele genitale.

Școțând timusul la puii unor animale ei își opresc creșterea. Injectând extract al timusului unor animale tinere s'a observat o creștere exagerată a lor; mai mult chiar, puii acestor animale se dezvoltă mai repede.

Gudenratch a hrănit mormoloci cu extract de timus. Rezultatul a fost că ei au crescut giganți dar metamorfoza n'a mai avut loc. Rezultate contrare s'au obținut când mormolocii au fost hrăniți cu extract de tiroidă. Metamorfoza s'a făcut foarte repede dar broaștele au rămas mici. De aici se deduce că între cele două glande există o stânsă legătură. Colaborarea lor face ca transformările necesare să nu se facă nici prea repede, nici prea încet.

Timusul mai este în legătură și cu glandele genitale. La animalele castrate (de testicule sau ovare) timusul era mai dezvoltat. Animalele cari au avut raporturi sexuale au timusul mai mic. Acest fapt se explică astfel. Prin activitatea sexuală glandele genitale consumă nucleine din rezerva timusului.

Copiii cu timusul în minus de secreție sunt mici, grași, apatici, grei la învățătură și cu organele de reproducere întârziate în dezvoltare. Dar și o funcționare târzie a timusului, după pubertate, produce creștere exagerată și întârziere în dezvoltarea psihică. Se tratează cu extract de epifiză, o glandă frenatoare. »In copilărie, spune prof. Pende, corpul este de o dezvoltare exagerată, grosimea feței prezintă dungi palide, buzele și umerii obrajilor sunt vinete — palide, de asemenea mâinile și picioarele. Se notează o lăcomie excesivă. Ușoară neliniște sufletească și agitație musculară... Ușoare fenomene de intoxicare și de urticare« (III-pag. 97).

Vedem dar că dezechilibrul timusului, în minus sau în plus, nefavorabil inteligenței.

Romulus Ponta

(va urma)

C R O N I C A

CĂRȚI

Peter Petersen :

O școală primară liberă și generală.

În traducerea d-lui *Lucian Bologa*, profesor Sibiu. Editura „Cultura Românească” București 118 pag lei 50.

În *»O școală primară liberă și generală«*, ilustrul profesor german dela universitatea din Iena înfățișează *»planul Iena«*, dela concepție până la materializarea lui. Cartea cuprinde 5 capitole.

Capitolul I. tratează despre știința, educația și pedagogia ca bază generală. Autorul analizând structura vechii școli, ajunge să ceară o școală, care să fie susținută deopotrivă de educatori și părinți, în ceea ce privește *ideia de educație*, și care să tindă spre formare de *oameni*: cu inițiativă, capabili și gata de a lua povara asupra lor și a o duce prietenește, amabil, prevenitor, gata de ajutor și dispuși a se dedica integral îndatoririi lor, a aduce jertfe, a fi drepti, credincioși, gata de a face mai mult decât ceilalți pentru acești ceilalți“. Această școală — realizată la Iena — cuprinde, fără deosebire, elevi de ambele sexe, de orice rang și confesiune și durează 10 ani. De aci, *școală generală*.

Fără clase pe ani, ci întocmită pe grupuri, la baza cărora stă libertatea elevului de a lucra într'un grup sau altul, de a conduce un grup sau de a fi simplu

membru activ ori numai pasiv al acelui grup — după posibilitățile ce i le oferă aptitudinile sale — Școala dela Iena este o *școală liberă*. Comunitățile școlare formează metoda de lucru. Pedagogia comunității este cu totul diferită de pedagogia individuală și de cea socială. *»O comunitate arată un dinamism liber, cu totul deosebit, al structurii sale interioare. Indivizii, pe care îi puprinde ea, se coordonează în deplină libertate, din cauza unui principiu spiritual, sau se subordonează unei idei spirituale«*. În jurul acestei idei spirituale se grupează toți cei îndrumați de puterile lor.

Școala dela Iena, având la bază acel *»dinamism liber«* este o școală de ordine. Peter Petersen recunoaște că practica a peste 20 de ani a acestui sistem l-a făcut să vadă că în școala cu libertăți dela Iena, este o perfectă ordine. Fiindcă libertatea este de natură spirituală. Este înțeleasă în sensul că fiecare este liber să lucreze într'un grup, dar să recunoască poziția sa în acel grup — de conducător ori colaborator mai modest.

Școala dela Iena este și o școală familiară. Pentru că părinții se încadrează în școală, nu ca obligați de un statut ci ca aderenți ai unei idei. Apoi, *»oamenii cari trăiesc în comunitate stau în raportul unor frați, unor camarazi de aceeași credință și potrivesc modul de a rezolva toate pro-*

blemele ce se ivesc în așa fel, în-cât i se dă ascultare spiritului cel mai curat. Deaceea e și indiferent cine ia asupra sa executarea, adică se simte predestinat sau este designat. În astfel de școli se pregătesc conducătorii de mai târziu ai stolului. Căci se știe, alături de P. Natorp, și E. Kriek, Petersen este reprezentantul pedagogiei sociale germane.

Capitolul II. — „Ordinea exterioară a vieții școlare“ cuprinde! a) *Edificiul școlar*, care trebuie să fie parter cu un etaj, înconjurat de un teren de joc, grădina școlară ca țară a copiilor, să aibă pentru fiecare grup o odaie specială, apoi o odaie spațioasă pentru lucru manual, un loc pentru lucrările de științele naturale, o sală de gimnastică, o sală de muzică, dacă este posibil și o grădină de copii organic încadrată.“

b) *Repartizarea elevilor.* Grupul inferior și mijlociu să cuprindă 40 elevi, cel superior 30—35 elevi.

c) *Mobilierul* se cuprinde din mese și scaune, ușor de mânuit, de însăși copii după situația pedagogică. Să poată fi duse chiar în câmp, în aer liber.

d) *Problema locului:* „Nu există locuri fixe. Sunt alese liber sau sunt determinate de munca ocazională a grupurilor și de posibilitatea de mișcare interioară a acestora“.

d) *Libertatea mișcărilor:* „Mișcarea este hrana corpului copilăresc în creștere; suprimarea ei înseamnă violarea sănătății copilului.“ — „Copiii se mișcă liberi în sală, în școală. Fiecare intră

și iese în deplină libertate și răspunde de libertatea sa înaintea grupului.

f) *Pauza* este tot o „situație pedagogică“. Copiii fac exerciții gimnastice, lucrează în grădină, dejună în grup. Pauza este după 75 minute.

În **Cap. III.** Petersen înfățișează „Viața de comunitate a grupului“, în cei 10 ani de școlaritate. Astfel se deosebesc 4 grupuri.

Grupul inferior cuprinde copiii anilor 1—3. *Grupul mijlociu* constă din elevii din anii școlari 4—6. *Grupul superior* corespunde anilor 6—7 până la 8. *Grupul tineretului* din anii 9—10.

„Copiii uniți într'un grup nu sunt constrânși în nicio privință de învățător la progres comun, ci lucrează din îndemn propriu, spontan și foarte independent. Tocmii de aceea, se formează grupuri unite în jurul unei mese, pe baza prietenilor, înclinărilor personale, ca pe baza intereselor comune“ însă și pe baza îndrumărilor date de educator. — Este și o *lege a grupului*, care reglementează viața și anume: „în sală se poate petrece numai ceea ce vor toți la un loc și ceea ce asigură tuturor viața comună și muncă școlară în conformitate cu ordinea, bunele maniere și frumusețea“.

Cap. IV. se ocupă cu „formele educației social-etice“. Odaia școlară, grădina, atelierul, etc. sunt îngrijite de copii. Serbările îi unește și îi adună. Deosebit de interesante sunt „nașiile“. Copiii mai mari iau sub grija lor pe

cei mici, numindu-se nașii acestora din urmă.

Cap. V. și ultimul prezintă „planul și problemele învățământului”. Metoda e cea globală adaptată la viața în comunitate”. Copiii unui grup se strâng pe mese și, prin ei, învață la anumite obiecte.

Cu traducerea în românește a lui Petersen, eminentul profesor de pedagogie dela Sibiu, el însuși cu studii terminate la Ienă, dă școlii noastre încă un punct trigonometric în trasarea planului de educare a tineretului de azi și de mâine. Căci, repetăm, Peter Petersen reprezintă pedagogia unui popor în plină ascensiune, în toate domeniile.

Ion Lascu

Constant Răutu:

Eugeniu Carada

— omul și opera — Editura „Ramuri”
Craiova, 1940; 310 pag. 100 lei.

Și la a doua lucrare a sa, tânărul scriitor severinean nu se desminie. Este pe linia începută cu monografia, deosebit de apreciată, a omului de stat: Ion C. Brătianu, apărută în primăvara acestui an.

Minuțios în alegerea materialului, Constant Răutu știe să descopere, în bibliotecă prăfuite, pilde vii pentru cei de azi. Din cele 2 lucrări și din cele anunțate, desprindem o deosebită pasiune a autorului în a cunoaște figurile proeminente ale trecutului.

În „Eugeniu Carada”, autorul reușește în întregime să redea climatul în care s'a născut și a

crescut omul predistinat să ia parte la luptele vremii sale, să suferă și să învingă.

Constant Răutu scrie documentat, sobru și pune mult simț didactic. Nu i lipsește nici ținuta demnă naționalistă.

Eugeniu Carada a fost o lumină, care a ars, lămurind drumuri. În el avem un literat. A scris mult și în diferite genuri: piese de teatru, poezii, schițe etc. Autorul citează multe din scrierile sale. Ca literat, Eug. Carada ne este înfățișat în dorul de a-și servi neamul și cu admirația ce-l caracteriza, față de artă. — Scrierile sale sunt didactice și naționale.

Eugeniu Carada a fost și ziarist. Articolele lui „răscoleau energiile și treziau conștiințele, făurind treptat, treptat acea solidaritate socială atât de folositoare marilor acțiuni”. În gazetărie a fost drept și îndrăzneț. Iată cum îl caracterizează autorul: „Când vălul minciunii căuta să acopere un adevăr sau să denigreze pe cineva, E. Carada, prin pana lui sănătoasă, va ști să pună la punct lucrurile cu acea promptitudine cu care era obișnuit. Așa a scris E. Carada în Timpul, Naționalul și Românul.

Din frământările politice n'a lipsit. Il găsim un fervent luptător unionist, în capul răsculațiilor la 1848 și nu-i absent nic din mișcarea revoluționară dela Ploiești din anul 1870. În această mișcare a avut un rol important. A fost o fire dinamică, neastâmpărată, fapt care a dus la un exil al său.

A luat parte în războiul de in-

dependență din 1877, pentru ca să termine ca un desăvârșit organizator și conducător al Băncii Națion. și al Căilor Ferate Române.

Eugeniu Carada a trăit cu vremea sa, dar, în fapte, a depășit-o. Constant Răutu ni-l înfățișează ca pe un om de elită. Vorbind de Carada trebuie să spui istoria țării și căutând să cunoști trecutul nemului și se profilează evident figura lui Carada. **I. L.**

REVISTE

Gândirea

Anul XIX Nr. 7. Septembrie 1940.

Din numărul pe Septembrie al revistei Gândirea însemnăm: Scurtă recapitulare de D-l Nichifor Crainic, Cugetare și acțiune de D-l Gr. Tăușan, Preliminariile cunoașterii, de D-l Petre P. Ionescu, nuvela D-lui V. Papilian: O kati oarecare, Poeziile D-lor: Radu Gyr, Șt. Baciuc, Ion Pillat, Gh. Tuleș, Sargețiu, și Virgil Zaborovschi-Florea.

D-l Nichifor Crainic în „Scurtă recapitulare” descrie sbuciumul d-sale sufletesc din timpul când a făcut parte din cabinetul de miniștri sub care s’au făcut dureroasele cedări de teritorii. D-sa mai arată atât activitatea ce a desvoltat-o, cu ani de zile înainte, pentru a se da o altă orientare politiceii noastre externe, care ar fi ferit țara de dezastrul de azi.

În August 1934, într-o convorbire cu Ducele Mussolini, acesta i-a repetat, de trei ori, d-lui Crainic, fraza următoare, cu dorința de a o transmite Regelui Carol al II-lea.

»Spune din partea mea Regelui României că e necesar să

se debaraseze de democrație, care va fi nenorocirea lui, și să îmbrățișeze fascismul care va fi salvarea lui». D-l Crainic continuă: „Cum eram un ciumat, n’am putut transmite direct acest profetic avertisment. L-am încredințat unui curtean care, sunt aproape sigur, n’a avut bărbăția să-l comunice”.

În 4 Iulie 1933 într’un articol publicat în „Calendarul”, după un interview cu D-l Alfred Rosenberg, scria „Berlinul ne pune la îndemână posibilitatea de a lua noi inițiativa. Lichidarea revizionismului maghiar atârână în mare parte de un viitor acord de colaborare mai strânsă între România și Germania, acord pe care noi îl concepem în spiritul Genevei”.

D-l Crainic n’a fost ascultat. Rezultatul încă se cunoaște.

În eseu: „Cugetare și acțiune” D-l Gr. Tăușan analizează structura omului cugetător și a omului de acțiune, trăgând concluzia că aceste tipuri de oameni se completează de cele mai multe ori, în mod fericit, la personalitățile proeminente. Clemenceau, tigrul, a scris și teatru, Gladstone — omul politic englez — a fost și un pasionat elenist și comentator de seamă al lui Homer, etc.

Nu lipsesc nici exemple de oameni prizonieri ai cugetării pure: Ex. Archimede, continuându-și reflecțiile sale, deși cetatea era învadată de Romanii cuceritori. De asemenea se cunosc și oamenii mereu în treabă, dar care nu fac totuși aproape nimic.

Autorul încheie: „Ceeace trebuie astfel să urmărească cu râvnă educatorul și mănuiorul de

oameni este creierea și consolidarea tipului armonic al vieții în care cugetătorul să fie un om de acțiune și omul de acțiune să fie un rezultat fericit al cugetătorului!"

Regretăm că nu ne putem opri și asupra nuvelei D-lui Papilian. Transcriem în schimb prea frumoasa poezie a d-lui Radu Gyr.

Marele Mutilat

*Sunt jumătate 'nsămăntat în lut,
ciosvârte vii sădite în ogoare,
prăsilă pentru veacuri viitoare
și rădăcini înfipte în trecut.*

*Tărăș, nălucă hoitului sărac
în cărți șchiloadă trec peste vreme
și umbra mea beteagă parcă geme
ca o muștrare crâncenă din veac.*

*Pe străzi de fum mă clatin ca un dric.
Râd domnișori cu fețe ca faiaș
și se feresc să nu-mi atingă sdreanța
mujerile muiate 'n borangic...*

*Bicisnici plozi, — bieți umeri de slugoi,
cuconi scopiți, gângave rămășițe,
vi-am dat un cer înalt peste troițe,
iar voi călcați luceferii 'n noroi.*

*Vi-am dat un Neam ca un iconostas,
și-ați pângărit icoanel senine.*

*Ah. Țara mea, aș vrea să 'ngrop în tine
și brațul ăsta care mi-a rămas!*

Revista mai cuprinde un material bogat și select la cronică.

(r. p.)

Insemnări sociologice

Anul IV Nr. 2, 15 Sept. 1940.
București. 7 lei exemplarul.

În numărul 2 al revistei „Insemnări sociologice” scriu articole D-nii: *Traian Brăileanu* — Ministrul Educ. Naț. al Cultelor și Artelor — (Singurătatea geniului),

George Macrin (Refugiații) *Ernest Bernea* (Despre bunătate) *Ing. T. B. Fotiade* (Problema muncitorului Român), *T. B.* (Tinerete fără odihnă) și *V. Runcu* (Imbuibare și sărăcie).

D-l ministru *Traian Brăileanu* scrie un interesant articol „Singurătatea geniului”. D-sa pleacă dela analiza stării sufletești a intelectualului din sec. al XIX-lea, făcută de *Guy de Maupassant* în schița sa: „Singurătate”. *Maupassant* îl descrie pe intelectualul secolului al XIX-lea „închis în lumea sa subiectivă, din care nu poate evada, el nu poate intra în conștiința altuia, oricâtă simpatie și dragoste l'ar lega de cineva”.

Privit astfel individul, cum se împacă, cum se armonizează libertatea individuală și autonomia aceluiasi individ în comunitate? Problema se reduce, pe plan sociologic, la raportul dintre individ și societate. Înainte de a deslega această problemă, autorul prezintă cazul lui *Eminescu*, care în *Lucefărul* ne înfățișează problema singurătății geniului, al lui *Nietzsche* — făuritorul teoriei *supra omului* și al lui *Stirner* — autor al unui catehism al anarhismului, și din expunerea cazurilor acestor genii vedem că geniile simt atmosfera de singurătate, ce-i înconjoară, numai după ce au avut experiența comuniunii cu semenii lor și își dau seama că aceștia nu-i pot înțelege și ei luptă pe toate căile pentru a se face înțeleși.

Oamenii de rând au acest sentiment al singurătății numai în anumite momente ale vieții lor. Geniile îl au tot timpul vieții.

Cei doi bărbați geniali ai secolului nostru: *Mussolini* și *Hitler* au încercat și ei acest sentiment al singurătății într'o lume ce apunea, și au făurit alta, a unei noi comunități, menită să pună capăt frământărilor anarhice de până aci și s'a născut totdeodată în sufletul lor năzuința de a o înfăptui, de a demonstra semenilor lor posibilitatea organizării a uneiastfel de comunități. Și au reușit.

Autorul continuă:

„Și la noi ca și în Italia și Germania apărură un reformator genial: *Corneliu Zelea-Codreanu*.

Sufletul lui fu străbătut până în adâncuri de imaginea unei comunități românești încheiate pentru vecie într'o unitate desăvârșită“.

După ce arată, pe scurt, năzuințele și luptele generației tinere, încheie: „Singur, frământat de griji pentru viitorul României, la început neînțeles și dușmănit de marea mulțime, geniul lui *Corneliu Codreanu* sfarmă zidul izolării și găsește drumul spre a se face înțeles de alții. În acest fel comunitatea românească își ia ființă și va dăinui puternică și nepieritoare“.

(r. p.)

D-l **SABIN EVUȚIAN**, inspector general secundar, la inspectoratul școlar al ținutului Timiș, a fost pensionat din oficiu, pe data de 1 Februarie 1941, d-sa având 28 de ani de serviciu.

ADRESA:

CONCORDIA
Inst. de arte grafice
Ţirad, Str. Goldiș 6